

۱۰۵. برنامه های پتر برای قدرتمند شدن روسیه؛ گسترش سرزمین روسیه و دستیابی به دریاهای آزاد برای چه بود؟ برای کسب منافع تجاری و سیاسی بود.
۱۰۶. پتر کبیر برای کسب منافع تجاری و سیاسی چه برنامه هایی در پیش گرفت؟ گسترش سرزمین روسیه و دستیابی به دریاهای آزاد.
۱۰۷. جانشینان پتر کبیر برای دستیابی به برنامه های او چه اقداماتی انجام دادند؟ روس ها در نواحی شرقی اروپا، حوزه ی دریاهای بالتیک، سیاه و خزر اقدامات نظامی وسیعی انجام دادند.

درس سوم

۱. آقامحمدخان که بود؟ پسر بزرگ محمد حسن خان قاجار بود که پس از کشته شدن پدرش به عنوان گروگان در شیراز پایتخت کریم خان زند به سر می برد و حتی مورد مشورت کریم خان قرار می گرفت. او پس از مرگ کریم خان فرصت را غنیمت شمرد و از شیراز به استرآباد رفت و با متحد کردن افراد ایل قاجار، آماده ی رویارویی با زندیان شد.
۲. اقدامات آقامحمدخان قبل از تاجگذاری چه بود؟ نخست نواحی شمالی و مرکزی ایران را تصرف کرد و تهران را پایتخت خود قرار داد، سپس با غلبه بر لطفعلی خان زند و سرکوب طغیان حاکم گرجستان، در سال ۱۲۱۰ ق/ ۱۱۷۴ ش در تهران تاجگذاری کرد.
۳. هدف اصلی آقامحمدخان قاجار از سفر به مشهد بعد از تاجگذاری چه بود؟ برچیدن بساط حکومت جانشینان نادرشاه و دستیابی به غنایم و گنجینه ی جواهرات نادر.
۴. چرا آقامحمدخان به منطقه ی قفقاز لشکر کشی کرد؟ به منظور برقرار کردن نظم و امنیت.
۵. کدام یک از اقدامات آقامحمدخان در خور ستایش است؟ سخت کوشی و تلاش های بی وقفه ی آقامحمدخان برای ایجاد یکپارچگی سیاسی و بازگرداندن حاکمیت دولت مرکزی به سرتاسر قلمرو ایران.
۶. چه عواملی سبب شد تا در تاریخ از آقامحمدخان به نکویی نام برده نشود؟ بی رحمی و کینه توزی وی در برخورد با مخالفان و رقیبان خود که تا حدودی ریشه در ستم هایی داشت که در زمان کودکی و نوجوانی بر او رفته بود.
۷. پس از مرگ آقامحمدخان چه کسی زمام امور را به دست گرفت؟ برادرزاده اش فتحعلی شاه.
۸. سال های نخست سلطنت فتحعلی شاه چگونه گذشت؟ به سرکوب شورش های داخلی و تحکیم پادشاهی در خاندان قاجار گذشت.
۹. در دوران سلطنت نسبتاً طولانی فتحعلی شاه حکومت قاجار با چه مسائلی مواجه شد؟ از یک سو با تهاجم نظامی گسترده ی روسیه و از سوی دیگر با رقابت دولت های انگلستان و فرانسه برای نفوذ سیاسی و اقتصادی در ایران مواجه شد.
۱۰. محمدشاه با تدابیر چه کسی به تخت پادشاهی نشست؟ قائم مقام فراهانی.
۱۱. چرا قائم مقام فراهانی از مقام وزارت معزول و مقتول شد؟ ایستادگی او در مقابل زیاده خواهی های انگلیسی ها و تلاش برای کاستن از دخالت ناروای محمدشاه و درباریان در امور کشور، اسباب دسیسه گری مخالفانش را فراهم آورد و شاه را نسبت به این وزیر بزرگ بدبین کرد.
۱۲. پس از قائم مقام فراهانی چه کسی به صدارت محمد شاه منصوب شد؟ حاجی میرزا آقاسی.
۱۳. در دوران صدارت حاجی میرزا آقاسی، حکومت قاجار تحت نفوذ چه قدرت هایی قرار گرفت؟ روسیه و انگلستان.
۱۴. ناصرالدین شاه در آغاز سلطنتش چه کسی را به مقام صدراعظمی برگزید؟ میرزا تقی خان فراهانی را با لقب امیرکبیر به مقام صدراعظمی برگزید.
۱۵. امیر کبیر با استفاده از تجربیات سیاسی ارزشمند خود دست به چه اقداماتی زد؟ علاوه بر سامان دادن اوضاع کشور، برنامه ی منسجمی را برای اصلاح امور سیاسی و اقتصادی کشور تهیه کرد و بخشی از آن را به اجرا درآورد.
۱۶. چرا اصلاحات مورد نظر امیر کبیر به سرانجام مطلوب نرسید؟ زیرا با توطئه و دسیسه ی مخالفان داخلی و خارجی به سرنوشت قائم مقام دچار شد.
۱۷. کدام یک از صدراعظم های عصر ناصری نقش مؤثری در تشویق شاه برای سفر به فرنگ و اخذ تمدن اروپایی داشت؟ میرزا حسین خان سپهسالار.
۱۸. میرزا حسین خان سپهسالار صدراعظم نوگرا و ترقی خواه، مصمم به انجام چه برنامه هایی بود و چرا برنامه های او به جایی نرسید؟ مصمم به اصلاح تشکیلات سیاسی و اداری کشور و جلب سرمایه گذاری خارجی در ایران بود، اما برنامه های او به دلیل مخالفت های داخلی و تردیدهای شاه به جایی نرسید.

۱۹. چرا ناصرالدین شاه با وجود درک ضرورت اصلاحات، از انجام اصلاحات به شدت وحشت داشت؟ زیرا از نتایج سیاسی آن که کاهش قدرت و اختیارات نامحدود شاه بود، به شدت وحشت داشت.
۲۰. چرا اصلاحات زمان ناصرالدین شاه قاجار منجر به تغییرات اساسی نشد؟ زیرا از نشر اندیشه‌ی سیاسی جدید و ترویج افکار مشروطه طلبی و جمهوری خواهی در ایران سخت بیمناک بود.
۲۱. از زمان کدام شاه قاجار دولت های روسیه و انگلستان و یا اتباع آنان برای کسب امتیازات اقتصادی در کشور ما به رقابت پرداختند؟ ناصرالدین شاه.
۲۲. ناصرالدین شاه توسط چه کسی کشته شد؟ توسط میرزا رضا کرمانی.
۲۳. نظام حکومتی ایران در دوران پیش از انقلاب مشروطه را با خواسته ایرانیان از انقلاب مشروطه مقایسه کنید. نظام حکومتی ایران تا پیش از انقلاب مشروطه به صورت پادشاهی استبدادی بود. در چنین نظامی، شاه در رأس هرم قدرت قرار داشت و از اختیارات نامحدود برخوردار بود در این شرایط مردم ایران خواهان تغییر شیوه ی اداره ی کشور شدند و در صدد برآمدند حکومت خودکامه ی شاه قاجار را به سلطنتی مشروطه، در چارچوب قانون و تحت نظارت نمایندگان خویش در مجلس شورای ملی درآورند.
۲۴. نظام حکومتی ایران تا پیش از انقلاب مشروطه چگونه بود؟ به صورت پادشاهی استبدادی بود.
۲۵. در نظام حکومتی ایران تا پیش از انقلاب مشروطه چه کسی در رأس هرم قدرت قرار داشت؟ شاه.
۲۶. اختیارات شاه در نظام حکومتی ایران تا پیش از انقلاب مشروطه را ذکر کنید؟ عزل و نصب مقام های حکومتی و اعلان جنگ و صلح از جمله ی اختیارات اساسی او به شمار می رفت. در واقع شاه هر سه قوه ی قانون گذاری، اجرایی و قضاوت را در انحصار خود داشت. شاهان قاجار خود را مالک جان و مال ایرانیان می شمردند و انتظار داشتند که همگان از صدراعظم تا مردم عادی فرمانشان را بی چون و چرا اطاعت کنند.
۲۷. چرا شاهان قاجار در عمل نمی توانستند به طور کامل و همیشه قدرت استبدادی و اختیارات نامحدود خود را به کار بندند؟ زیرا از یک سو فاقد ابزارهای لازم مانند نظام اداری کارآمد و ارتش ثابت و حرفه ای برای اعمال قدرت مطلقه بودند و از سوی دیگر نفوذ اجتماعی و دینی روحانیت و مراجع شیعه، قدرت سیاسی و نظامی ایلات و نفوذ و دخالت قدرت های استعمارگر دامنه ی قدرت و اختیار شاهان را تا حدودی محدود می کرد.
۲۸. چرا شاهان قاجار قادر به اعمال کامل قدرت استبدادی خود نبودند؟ ۱- نفوذ اجتماعی و دینی روحانیت و مراجع شیعه ۲- قدرت سیاسی و نظامی ایلات ۳- نفوذ و دخالت قدرت های استعمارگر.
۲۹. در نظام سیاسی و اداری ایران تا قبل از انقلاب مشروطه چه کسی بعد از شاه قرار داشت؟ وزیر اعظم یا صدر اعظم.
۳۰. اختیارات وزیر اعظم یا صدر اعظم در دوره ی قاجاریه را ذکر کنید؟ صدر اعظم بر پایه ی اختیاراتی که شاه به او می داد می توانست در تمام امور کشور اظهار نظر و مداخله کند، به حضور شاه برسد و برای وی نامه بنویسد. این صاحب منصب عالی مرتبه همچنین فرصت داشت تا از موقعیت خویش در جهت اصلاح امور کشور، رونق کسب و کار و رفاه مردم بهره ببرد.
۳۱. والیان و حاکمان ایالات و ولایات، شهرها و روستاها عمدتاً از میان چه کسانی برگزیده می شدند و چه اختیاراتی داشتند؟ از میان خاندان های زمین دار، اعیان یا بزرگان محلی، سران ایلات و عشایر و شاهزادگان قاجاری برگزیده می شدند. حاکمان ایالات و ولایات تا حدودی خودمختار بودند و بخش اعظم درآمد حوزه ی تحت فرمان خویش را برای خود نگاه می داشتند.
۳۲. شاهان قاجار از طریق برقراری پیوند ازدواج با خاندان های زمین دار، بزرگان محلی و مقام های بلندپایه ی حکومتی به دنبال چه هدفی بودند؟ به دنبال گسترش نفوذ و استحکام سلطنت خود بودند.
۳۳. اداره ی ایالت آذربایجان به مرکزیت شهر تبریز بر عهده ی چه کسی بود؟ بر عهده ی ولیعهد بود.
۳۴. نظام اداری ایران در اوایل عصر قاجار چگونه بود؟ بسیار کوچک بود و به چهار وزارتخانه ی مالیه، جنگ، عدلیه و امور خارجه محدود می شد.
۳۵. تشکیلات اداری تا زمان ناصرالدین شاه چگونه بود؟ در دوران ناصرالدین شاه و تحت تأثیر مواجهه ی ایران با تمدن غربی وزارتخانه های دیگری به تشکیلات اداری افزوده شد. در آن زمان وزارت خانه ها اغلب، مکان و تجهیزات، کارکنان حقوق بگیر، دوایر محلی و حتی بایگانی منظم نداشتند و دامنه ی فعالیت این وزارتخانه ها به ندرت از پایتخت فراتر می رفت. اداره ی این نهادها اغلب به شکل موروثی در اختیار خانواده های سرشناسی بود که با یکدیگر رقابت داشتند و گاه سمت های اداری را میان خود خرید و فروش می کردند.

۳۶. پرسابقه ترین و گسترده ترین وزارتخانه در دوره ی ناصرالدین شاه چه وزارتخانه ای بود و چگونه اداره می شد؟ وزارت مالیه به ریاست مستوفی الممالک بود که در پایتخت و مراکز ولایات توسط مستوفیانی که نسل اندر نسل به شغل مستوفی گری اشتغال داشتند، اداره می شد.
۳۷. مستوفیان چه وظیفه ای بر عهده داشتند؟ مسئولیت محاسبه و گردآوری مالیات ها و نظارت بر املاک دیوانی و سلطنتی (خاصه) را برعهده داشتند.
۳۸. سازمان قضایی عصر قاجار از چند گونه محاکم تشکیل می شد چه وظایفی داشتند و توسط چه کسانی اداره می شد؟ ۱- محاکم عُرف که به تخلفات و جرایم سیاسی و امنیتی مانند شورش، سرقت، نزاع و عدم پرداخت مالیات رسیدگی می کرد. این محاکم توسط قضات و مأمورانی که از مقام های حکومتی فرمان می بردند و حقوق می گرفتند، اداره می شد. ۲- محاکم شرع که دعاوی مدنی مانند دعوای خانوادگی، ملک و ارث را حل و فصل می کردند. در این محاکم روحانیان به قضاوت می پرداختند و هزینه های رسیدگی برعهده ی طرفین دعوا بود.
۳۹. ارتش قاجار در دوره ی آقا محمد خان قاجار به چه سلاح هایی مجهز بود؟ تیر و کمان، گرز، شمشیر و تفنگ های فتیله ای و به ندرت از توپخانه استفاده می کرد.
۴۰. چرا عباس میرزا، درصدد برآمد ارتش ایران را تجدید سازمان و مجهز به سلاح های مدرن کند؟ چون ارتش ایلخانی قاجار در جنگ با ارتش های اروپایی و به خصوص ارتش روسیه که ارتشی حرفه ای، آموزش دیده و مجهز به سلاح های آتشین جدید بود، ناکارآمدی خود را نشان داد.
۴۱. عباس میرزا، درصدد برآمد با استفاده از دانش و تجربیات کارشناسان کدام کشورها، ارتش ایران را تجدید سازمان و مجهز به سلاح های مدرن کند؟ فرانسه و انگلستان.
۴۲. چرا تلاش های عباس میرزا برای تجدید سازمان و مجهز کردن ارتش ایران به سلاح های مدرن بی نتیجه ماند؟ به دلیل پیمان شکنی دولت فرانسه و بدعهدی دولت انگلیس و موانع و مشکلات داخلی.
۴۳. در اوایل عصر ناصری، چه کسی با جدیت تمام برای تشکیل ارتش حرفه ای و دائم اقداماتی انجام داد؟ امیرکبیر.
۴۴. یکی از مقاصد امیرکبیر از تأسیس مدرسه ی دارالفنون چه بود؟ اخذ و اشاعه ی دانش نظامی جدید و تقویت توان جنگی و دفاعی کشور بود.
۴۵. امتیاز تأسیس بریگاد قزاق را چه کسی به روسیه واگذار کرد؟ ناصرالدین شاه.
۴۶. نیروی قزاق زیر نظر چه کسانی فعالیت می کرد؟ تحت فرماندهی افسران روسی.
۴۷. نیروی قزاق در چه زمینه هایی فعالیت می کرد؟ بیشتر به عنوان نیروی نگهبان شخص شاه و خاندان سلطنت و دفع شورش ها و اعتراض های داخلی عمل می کرد و در حفظ مرزها و مقابله با هجوم خارجی کارآیی چندانی نداشت.
۴۸. هم زمان با شکل گیری حکومت قاجار در ایران، کدام قدرت های اروپایی رقابت شدیدی را برای تسلط بر دیگر کشورها از جمله ایران آغاز کردند؟ روسیه، انگلستان و فرانسه.
۴۹. چرا زمامداران و مردم ایران در مقابل هجوم اروپایی ها به نوعی غافلگیر شدند و آمادگی لازم را برای مقابله با چنین رویارویی سنگینی نداشتند؟ زیرا که از تغییر و تحولات و پیشرفت های جوامع و کشورهای اروپایی ناآگاه یا کم اطلاع بودند.
۵۰. دولت روسیه از زمان چه کسی سیاست توسعه طلبانه ای را با هدف تسلط بر سرحدات شمالی ایران و عثمانی آغاز کرد؟ از زمان پتر کبیر.
۵۱. کدام اقدام سرآغازی بر جنگ های ایران و روسیه به حساب می آید؟ در زمان حکومت فتحعلی شاه قاجار و پس از آنکه حاکم گرجستان خود را تحت حمایت دولت روسیه قرار داد، روس ها به منطقه ی قفقاز لشکرکشی و گرجستان را تصرف کردند.
۵۲. دلایل شکست ایران در دور اول جنگ های ایران و روس چه بود؟ به سبب ضعف سیاسی و نظامی ایران و پیمان شکنی دولت های فرانسه و انگلستان.
۵۳. جنگ های دور اول ایران و روس با انعقاد کدام معاهده به پایان رسید؟ معاهده ی گلستان.
۵۴. فرمانده سپاه ایران در جنگ های دور اول و دوم ایران با روس که بود؟ عباس میرزا.
۵۵. علل شروع جنگ های دور دوم ایران و روس را بنویسید؟ ۱- مشخص نبودن خطوط مرزی در عهدنامه ی گلستان و ادعاهای ارضی جدید روس ها ۲- فریاد کمک خواهی مردم مسلمان شهرها و روستاهایی که به واسطه ی معاهده ی گلستان تحت سلطه و ستم روس ها قرار گرفته بودند.
۵۶. چه عاملی حکومت قاجار را ترغیب به اقدام نظامی برای آزادی سرزمین های ایرانی در معاهده ی گلستان کرد؟ صدور فتوای جهاد برخی از علما.
۵۷. جنگ های دور دوم ایران و روس با انعقاد کدام معاهده به پایان رسید؟ معاهده ی ترکمانچای.

۵۸. چه عواملی در شکست ایران در دوره ی دوم جنگ با روس ها تاثیر گذار بود؟ ناتوانی فتحعلی شاه در تامین تدارکات سپاه و بی کفایتی و سستی برخی از فرماندهان مانند آصف الدوله.
۵۹. نتایج قراردادهای گلستان و ترکمانچای چه بود؟ ۱- مناطق وسیعی از سرزمین های حاصلخیز ایران در غرب دریای مازندران که شامل ولایات گرجستان، داغستان، ارمنستان، نخجوان و اران با شهرها و روستاهای آباد و پرجمعیت می شد، به روسیه واگذار گردید ۲- رود ارس مرز دو کشور قرار گرفت. ۳- ایران در عهدنامه ی گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم شد ۴- در معاهده ی ترکمانچای نیز متعهد به پرداخت ۵ میلیون تومان غرامت به دولت روسیه شد ۵- در معاهده ی ترکمانچای دادن حق مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) به اتباع آن کشورگشت.
۶۰. دست اندازی روسیه به خاک ایران بعد از معاهده ی ترکمانچای چگونه ادامه یافت؟ روس ها مناطق وسیعی از سرزمین های ایرانی در شرق دریای خزر (خوارزم و ماوراءالنهر) را تسخیر و عهدنامه ی آخال را بر حکومت قاجار تحمیل کردند.
۶۱. در قرارداد آخال روس ها کدام مناطق را از سرزمین ایران جدا کردند؟ مناطق وسیعی از سرزمین های ایرانی در شرق دریای خزر (خوارزم و ماوراءالنهر).
۶۲. نتیجه ی قرارداد تجاری روس ها که ضمیمه ی عهدنامه ی ترکمانچای بود را ذکر کنید؟ نتیجه ی آن گسترش نفوذ اقتصادی آنان در ایران و تسلط بر بازار نیمه ی شمالی کشور ما بود.
۶۳. روسیه در رقابت با انگلستان کدام امتیازات اقتصادی و سیاسی را در دوره قاجاریه از ایران گرفت؟ تأسیس بانک استقراضی، شیلات شمال و تأسیس نیروی قزاق.
۶۴. چه عاملی در سده ی ۱۸ م، موجب توجه بیشتر انگلیسی ها به ایران شد؟ سلطه ی استعماری انگلستان بر هندوستان.
۶۵. در اوایل دوره ی قاجار، دولت انگلیس چگونه کوشید نفوذ سیاسی و اقتصادی خود را در مین ما گسترش دهد؟ با اعزام سفیران کارگشته به ایران و امضای معاهدات مُجمل و مُفصل.
۶۶. دولت انگلیس چگونه زمینه را برای گسترش نفوذ و دخالت سیاسی، نظامی و اقتصادی خود در خلیج فارس فراهم آورد؟ با حضور در خلیج فارس و تسلط بر برخی از جزایر ایرانی.
۶۷. از چه زمانی انگلیسی ها درصدد جدا کردن سرزمین های شرق ایران برآمدند؟ از اواخر حکومت فتحعلی شاه.
۶۸. هدف دولت انگلیس از جداکردن سرزمین های شرقی ایران چه بود؟ منطقه ای حائل و تحت نفوذ خود در مرزهای هندوستان به وجود آورد.
۶۹. دولت انگلستان برای جدا کردن سرزمین های شرقی ایران چه اقداماتی انجام داد؟ این دولت در زمان محمد شاه و ناصرالدین شاه به حمایت از حاکم نافرمان هرات و دیگر امیران شورشی افغان پرداخت و با اقدامات سیاسی و نظامی خود مانع سرکوب این شورش ها توسط سپاه ایران شد.
۷۰. انگلستان چگونه افغانستان، هرات و مناطقی از سیستان و بلوچستان را از ایران جدا کردند؟ با تحمیل معاهده ی پاریس به حکومت قاجار، افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد. سپس با قرارداد گلداسمیت مناطقی از سیستان و بلوچستان را نیز از ایران جدا و ضمیمه ی خاک هندوستان که خود بر آن فرمان می راندند، کردند.
۷۱. مهم ترین امتیازات اقتصادی که انگلیسی ها در دوره قاجاریه از ایران گرفتند را نام ببرید؟ امتیازهای روپتر، بانک شاهنشاهی و توتون و تنباکو (رژری یا تالبوت).
۷۲. پیامد واگذاری امتیازات به بیگانگان در دوره ی قاجار چه بود؟ موجب نگرانی مردم به ویژه بازرگانان و روحانیان نسبت به تسلط بیگانگان بر اقتصاد و منابع تولید کشور شد و اعتراضات و جنبش هایی را برانگیخت.
۷۳. مهم ترین جنبشی که در زمینه ی واگذاری امتیازات به بیگانگان صورت گرفت چه جنبشی بود و چه نتیجه ای داشت؟ قیام هایی بود که به رهبری علمایی همچون حاج ملا علی کنی و میرزا حسن آشتیانی علیه امتیازهای روپتر و تنباکو صورت گرفت و منجر به عقب نشینی حکومت مستبد قاجار و لغو امتیازات مذکور شد.
۷۴. فتوای چه کسی در تحریم مصرف توتون و تنباکو نقش اساسی در لغو این امتیاز داشت؟ آیت الله میرزای شیرازی.
۷۵. همزمان با روی کار آمدن قاجارها در ایران در فرانسه چه اتفاقی رخ داد؟ ناپلئون بناپارت در فرانسه قدرت گرفت.

۷۶. بزرگترین مانع اهداف توسعه طلبانه ناپلئون در اروپا و جهان کدام کشور بود؟ انگلستان.

۷۷. چرا ناپلئون توان رویارویی مستقیم با انگلستان را نداشت؟ به دلیل جزیره ای بودن و برخورداری انگلستان از نیروی دریایی قدرتمند.

۷۸. ناپلئون برای مقابله با انگلستان چه سیاستی در پیش گرفت؟ تصمیم گرفت رقیب خود را با هجوم به مستعمراتش از پای درآورد. از این رو، نخست مصر را تصرف کرد و سپس در صدد حمله به هندوستان برآمد.

۷۹. علت اساسی توجه فرانسه به ایران در زمان ناپلئون چه بود؟ زیرا ایران مناسب ترین راه دستیابی ناپلئون به هند بود، بنابراین نمایندگان او یکی پس از دیگری راهی دربار قاجار شدند.

۸۰. چرا فتحعلی شاه از پیشنهاد ناپلئون، برای برقراری رابطه استقبال کرد؟ چون فتحعلی شاه درگیر جنگ با روسیه بود و به متحد قدرتمندی نیاز داشت.

۸۱. فتحعلی شاه و ناپلئون چه عهدنامه ای را با یکدیگر منعقد کردند؟ عهدنامه ی فین کشتاین.

۸۲. پس از عهدنامه ی فین کشتاین چه اقداماتی صورت گرفت؟ پس از آن هیئتی نظامی از سوی فرانسه برای تعلیم و تجهیز سپاه به ایران آمد و در مدت کوتاهی اقدامات مفیدی در این خصوص انجام شد.

۸۳. چرا اتحاد سیاسی و نظامی ایران و فرانسه در زمان فتحعلی شاه دوام زیادی نیاورد؟ زیرا ناپلئون اندکی بعد تمام تعهدات خود در پیمان با ایران را زیر پا گذاشت و با روسیه صلح کرد، هیئت نظامی فرانسوی را از ایران فرا خواند و حکومت قاجار را در مقابل روس ها تنها گذاشت.

۸۴. روابط ایران و فرانسه پس از لغو قرارداد فین کشتاین در چه زمینه هایی ادامه یافت؟ در حوزه ی قراردادهای بازرگانی و همکاری های فرهنگی به خصوص در زمینه ی واگذاری امتیاز کاوش های باستان شناختی ادامه یافت.

۸۵. چرا در عصر قاجار دو کشور مسلمان ایران و عثمانی مجال کمتری برای دشمنی و جدال با یکدیگر داشتند؟ به سبب درگیری و گرفتاری مستمر با دولت های اروپایی.

۸۶. علت بروز تنش های میان ایران و عثمانی در زمان فتحعلی شاه و محمدشاه چه بود؟ به سبب اختلافات مرزی، بدرفتاری عثمانیان با زائران ایرانی عتبات عالیات و مشکلات تجاری.

۸۷. تنش های میان ایران و عثمانی در دوره ی قاجار چگونه پایان یافت؟ با وساطت دولت های انگلستان و روسیه مذاکراتی میان ایران و عثمانی صورت گرفت و قراردادهای صلح ارزنده الروم اول و دوم میان آنها بسته شد و به کشمکش ها پایان داد.

۸۸. در اواخر دوره ی قاجار، دولت عثمانی چگونه توانست بخشی از اندیشمندان ایرانی را به سمت خود جلب نماید؟ با شکل گیری دسته بندی های سیاسی نظامی تازه در اروپا و نفرت تاریخی مردم ایران از انگلستان و روسیه، عثمانی توانست با شعار اتحاد اسلام بخشی از اندیشمندان ایرانی را به سمت خود جلب نماید.

۸۹. چرا حکومت قاجاریه تلاش هایی را برای برقراری ارتباط با کشورهای دیگر مانند آمریکا، اتریش، ایتالیا، بلژیک و انجام داد؟ به منظور کاستن از نفوذ و دخالت های روزافزون روسیه و انگلستان در امور ایران.

۹۰. چرا از تلاش های حکومت قاجاریه برای برقراری ارتباط با کشورهای دیگر مانند آمریکا، اتریش، ایتالیا، بلژیک و موفقیتی حاصل نشد؟ به سبب سنگ اندازی روس ها و انگلیسی ها و بی رغبتی این کشورها.

درس چهارم

۱. سه شیوه ی زندگی جامعه ی ایران در دوره ی قاجار را نام ببرید؟ زندگی روستایی، ایلی عشایری و شهری .

۲. ویژگی هایی روستاییان در دوره ی قاجار چگونه بود؟ به استثنای اربابان و زمین داران، طبقات روستایی اغلب افرادی بی زمین بودند که در اراضی مالکان کار می کردند. برخی از گزارشات نشان از آن دارد که روستاییان کم و بیش تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بودند.

۳. ویژگی های زندگی ایلات و عشایر در دوره ی قاجار چگونه بود؟ در رأس ایلات سران ایلی قرار داشتند و تمام مناسبات و روابط حکومت و ایلی زیر نظر آن ها انجام می گرفت. افراد ایلی به واسطه ی خدماتی که به رهبران خود انجام می دادند از وضعیت بهتری نسبت به روستاییان برخوردار بودند. آنان همواره به عنوان نیروهای مسلح در مواقع جنگ یکی از منابع تأمین نیروی نظامی حکومت قاجار بودند و در مناطق تحت نفوذ خود با استقلال بیشتری حکومت می کردند.